

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

29. De Parochiis, & alienis parochianis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

voluit Gloss. in Clem. 2. h. t. sed omnia, quæ obveniunt Ecclesiæ ratione funeris, ut sunt mortuaria, oblationes, pannus, quò tumba, vel parietes teguntur, candelæ, aliæve pro locorum consuetudine, teste Barb. in d. Clem. 2. num. 27.

14. Illud hic *quæri* potest: quid juris habeat Parochus, si Parochianus alibi elegerit sepulturam, aut in sepulchro Majorum sepeliatur? R. quòd propter curam, & consueta onera præcipuè ratione obligationis administrandi Sacramenta Parocho debeatur *portio canonica*: & si defunctus in duabus Parochiis æqualiter domicilium habuerit, ac Sacramenta mixtim perceperit; atque in tertio aliquo loco sepulturam elegerit, portio canonica inter utramque Parochiam dividenda sit. c. 1. 8. & 10. h. t. c. 2. Eod. in 6. Trid. sess. 25. c. 13. de Reformat. Est autem ista *portio canonica* nihil aliud, quàm certa pars funeralium, & omnium illorum, quæ occasione funeris quocunque titulo alteri Ecclesiæ, ubi sepultura electa est, obveniunt, proprio Parocho restituenda. Quanta verò sit ista portio? sæpiùs dubitatur: nam in c. 1. h. t. dicitur esse *tertia* in c. 2. *media*, & in c. 8. Eod. *quarta* pars prædicatorum honorum. De jure loquendo esse quartam partem colligo ex Clem. 2. h. t. ubi absolute *quarta* appellatur, & cum portione *canonica* identificatur. Neque obstat c. 1. & 2. h. t. quia loquuntur de speciali consuetudine prout colligitur ex c. 9. Eod.

TITULUS XXIX.

De Parochiis, & alienis Parochianis.

SUMMARIA.

1. Parochia etymologia. 2. homonymia. 3. definitio.
4. Origo. 5. Quis possit constituere Parochiam? 6. Quinam dicantur Parochiani proprii, aut alieni?
7. usq. 12. Reversentur requisiti ad constituendam Parochiam. 12. finis Parochia. 13. ejus effectus.

Cum sepultura in propria Parochia sit peragenda, idcirco subjicitur rubrica de Parochiis & alienis Parochianis.

§. I.

Parochia dicitur quasi *partitio cura*: quòd cura populi partita sit inter Ecclesias Parochiales. Panorm. ad rubr. h. t. n. 1. Alio nomine vocatur *Paracia*, quod à S. Gregor. Magno lib. 12. Regist. Episc. 2. usurpatum reperitur.

§. II.

Acceptio Parochiæ duplex in jure reperitur, aliquando enim denotat totam Diocesim, sive civitatem & territorium, in quo Episcopus jurisdictionem spirituales exercet. c. 1. 2. & 3. dist. 92. sicut vox *Parochianus* subditos Diocesanos significat, c. nullus 3. h. t. frequentius & in præsentem accipitur pro districtu Ecclesiæ Cathedrali inferioris, ut demonstrat Gonzalez ad c. 2. h. t. n. 8.

§. III.

Definitur Parochia, quòd sit locus certis finibus circumscriptus, in quò degit populus alicui Ecclesiæ deputatus cum Presbytero sive Rectore, à quò Sacramenta, verbum Divinum, aliæque spiritualia ex officio ministrantur. Panorm. in c. extirpanda. §. qui verò, n. 20. de Prabend. Sylvest. in V. Parochia.

§. IV.

Causa efficiens Parochiæ alia est *remota*, alia *proxima*.

Remota est Jus Ecclesiasticum, quò juxta exigentiam necessariæ administrationis Sacramentorum Parochiæ distributæ sunt: nam licet initio soli Episcopi essent Rectores Diocesim, quas administrabant per Sacerdotes ad nutum & beneplacitum à se missos, cum assignatione determinati temporis, modi & limitum suæ administrationis (qui modus teste Henriquez adhuc in Diocesi Hispalensi & Cordubensi perseverat) succedente tamen tempore ob multiplicationem populi Christiani, & efficacius ejusdem regimen, Dioceses

In Parochias divisae sunt, designato cuilibet Parochiae suo stabili Parocho, idque ex decreto S. Anacleti Papae in *Epist.* 3. quam ad omnes Episcopos & Sacerdotes scripsit, & aliò Dionysii Papae circa annum 260. emanatò, cujus hæc super re ordinatio extat in *Epist. ad Severum* relatà in *c. 1. causà 13. q. 1. c. 9. de his qua sunt à Pralat.* Barb. *J. E. V. lib. 1. c. 1.*

Proxima est S. Pontifex, aut Episcopus, qui Ecclesiam Parochialem constituit mediante speciali erectione in titulum parochialem cum finium & plebis designatione. *c. nullus omnino causà 16. q. 7.* Azorius *Inst. moral. p. 2. l. 3. c. 11. q. 14.* Et verò si Parochiae non habeant certos fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta ministrant, Episcopus pro tutiori animarum sibi commissarum salute distincto populo in certas, propriasq; Parochias unicuique suum perpetuum peculiarémq; Parochum assignare potest. *Trid. sess. 24. de Reform. c. 13.* Imò ubi propter locorum distantiam Parochiani non nisi cum magno incommodo ad propriam Parochiam accedere queant, vel si numerus Parochianorum in tantum excreverit, ut populus non sufficienter per unum Parochum regi possit, potest Episcopus erigere novam Parochiam juxta *c. ad audientiam, 3. de Eccl. adif. & Trid. sess. 21. de Ref. c. 4.*

§. V.

Subiectum Parochiae sunt *Parochiani*, non *alieni*, sed *proprii*, qui intra limites Parochiae Parochi curae subijciuntur; tales sunt, quicumque intra limites Parochiae ab Episcopo determinatos verum, vel etiam quasi domicilium figunt; quod verum non tantum de Laicis, sed etiam de Clericis, imò etiam de Beneficiatis, vel Curatis, qui neglecto suo beneficio intra fines Parochiae alienae stabile domicilium habent. Neque interest, trum ad residentiam in suo beneficio obligentur, adeòq; male faciant si alienam Parochiam commorando: quia

etiam injustum domicilium parochianum facit, ut bene docet Tufchus *lit. P. conclus. 99. n. 2.* Quòd si quis habitet in confinio duarum Parochiarum, censetur Parochianus illius, in qua domus habet aditum. ex notabili doctrina Bartol. in *l. 6. n. 6. in fin. ff. de Damn. infect.* Barb. *de Offic. & potest. Episc. alleg. 32. numer. 71. p. 2.* Quòd, si domus habeat duas portas, quarum una tendat ad unam, altera ad aliam, judicetur de ea Parochia, in qua residet porta principalis, & aditus magis frequentatus. Aloys. Ricc. in *Prax. for. Eccles. decis. 333. in 1. edit. resol. 510. in 2. edit.* Cæterum, quæ requirantur ad domicilium constituendum, colligi potest ex iis, quæ tradidi in *principiis ad tit. de Foro compet. an. 8.*

§. VI.

Forma Parochiae consistit in requisitis, quorum quatuor.

Primum est Auctoritas Episcopi, limites sive fines designantis, & populum Parochianum constituentis. *c. nullus omnino causà 16. q. 7.* ideòque in controversiis an Ecclesia sit Parochialis, inter cætera quoque inquiri solet, quando, & cujus consensu vel auctoritate talis sit constituta. Azorius *Inst. moral. lib. 3. c. 12. q. 14.* Erecta tamen præsumitur Superioris auctoritate, & consensu, ex lapsu temporis, ex celebratione Divinorum officiorum, Sacramentorumq; administratione. Barb. cum aliis *de Offic. & potest. Paroch. c. 1. n. 38. & 39.* *Secundum* est locus certis limitibus ab Episcopo constitutus, in quo populus alicui Ecclesiae deputatus degit. *c. Ecclesias causà 13. q. 1.* neque enim Ecclesia Parochialis salutari potest quæ non habet distinctionem limitum, domuum & personarum, adeò ut si ministrat Sacramenta sine illis requisitis, signum manifestum sit, quòd non sit Parochia, sed Capella constructa pro succursu & auxilio Matris Ecclesiae, atque ut magis commodè fidelibus Sacramenta ministrantur. Rebuff. *de Decim.*

q. 6. n. 1. Rota *decif.* 268. n. 6. p. 1. *Recent.* Quamvis autem in Concilio Toletano relato in c. unic. *causà* 10. q. 3. constitutum sit, quòd Ecclesia Parochialis debeat sub se habere decem *municipia*, vel ut alii legunt, *municipia*, id est, domus aut familias Barb. *de Offic. & potest. Paroch.* n. 20. nihilominus de jure hodierno alia regula dari non potest, nisi quòd tanta debeat esse Parochia, ut & Parochus ex decimis & oblationibus congruam sustentationem habere, & aliunde populus commodè ad Ecclesiam Parochialem convenire, ibiq; Sacramenta percipere, & officia Divina frequentare possit.

9 *Tertium*, & principale requisitum est potestas fori pœnitentialis, scilicet potestas ligandi, atque solvendi, exercenda à Sacerdote, qui ratione muneris, quod gerit, Sacramenta fidelibus ministrare, & ab his illa percepturis adiri debet. Gloss. in *Clem. dudum. de Sepult.* Mascard. *de Probat. conclus.* 469. Rota *decif.* 52. p. 2. *divers. & decif.* 380. p. 5. *Recent.*

10 *Quartum* requisitum Parochiæ est, ut habeat proprium Rectorem, qui curam exerceat nomine suo, & non tantum alieno. c. *extirpanda. §. qui verò de Prabend.* imò qui exerceat curam hanc nomine suo singulariter, & solus, non cum aliis ad regimen Ecclesiæ Parochialis adjunctis, ut declarat Rota in *decif.* 52. à num. 1. usque ad 17. p. 2. *divers.* quia quemadmodum una mulier non potest duos, vel plures sponfos habere. c. 1. *de Sponsa duor.* nec unum corpus duo capita. c. *quia plerisque de Offic. ordin.* sic nec Ecclesia duos, aut plures curatos. c. *cùm non ignorus. 15. de Prob. c. in apibus causà* 7. q. 1. c. *sicut una. 22. q. 2.* Mascard. *loc. cit.*

11 Atque hæc quatuor requisita ordinariè probanda sunt, ut Ecclesia parochialis esse credatur. Barb. *de Offic. & potest. Paroch.* p. 1. c. 1. n. 27. Alia indicia, & proprietates Ecclesiarum Parochialium, ut quòd omnes Ecclesiæ

parochiales curam animarum in foro pœnitentia exercant: quòd certus populus ibi missam, conciones & Divina audiat: quòd Evangelia constanter asservetur: quòd matrimonia ibidem celebrentur: quòd fontem baptismalem, item cœmeterium, & jus sepeliendi defunctos habeat: quòd Rectori Ecclesiæ decimæ solvantur, oblationes fiant; singula quidè præsumptionem faciunt pro Ecclesia Parochiali, & e contra, si unum ex dictis indicis desit, contraria præsumptio inducitur, certum tamè est, quòd nonnulla ex iis etiam Ecclesiæ non Parochiali competere possint, & e contra multæ sint Ecclesiæ Parochiales, in quibus ea omnia non reperiuntur, vel propter negligentiam Parochorum, vel per contrariam præscriptionem, aut concordata specialia. Ceterum *Parochialitas* non probetur, Ecclesia potius simplex, quàm parochialis præsumitur. Garz. *de Benef. p. 1. c. 6. n. 8.* Barb. *de Offic. & potest. Paroch.* c. 1. n. 36. & 37. Rota *decif.* 101. in *fin. decif.* 233. n. 4. *decif.* 258. n. 5. p. 1. *Recent.*

§. VII.

Finis, ob quem distinctæ sunt Parochiæ, assignatò cuilibet proprio Parochò, est, ut unusquisque diligentius suas oves cognoscat, custodiat, & gubernet, & earum rationem Domino reddat. arg. c. 1. *causà* 13. q. 3.

§. VIII.

Effectus Parochiæ spectatur in *Juribus Pa. 13. rochialibus*, quæ varia refert Panorm. ad rubr. h. t. n. 2. & Azorius p. 2. *Inst. moral. lib. 3. c. 12. q. 4.* Præcipua sunt.

I. Quòd Parochiani in Parochiali Ecclesia teneantur recipere Baptismum: ex quo Episcopi officium baptizandi, quòd ipsis per se primò competit, Parochis duntaxat communicarunt. Barb. *de Offic. & potest. Paroch.* c. 18. n. 1. ubi cum comuni docet, Parentes graviter peccare, si proles suas extra casum necessitatis, vel sine licentia Parochi alieno baptizandas offerant.

II. Quòd in ea Parochiani quotannis semel con-

confiteri, & in paschate sacram Eucharistiam percipere debeant. *c. omnis utriusq. de Pœnit. c. remiss. Zoëf. h. t. n. 2.* ubi rectè advertit, Sacramentum Pœnitentiæ à Parocho, vel Presbytero alieno sine expressa, vel tacita licentia, proprii Parochi administratum penitus invalidum esse propter defectum jurisdictionis. Sed hoc ita spectato *jure communi*, cujus rigor multum mitigatus est, dum passim extra tempus Paschale Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ non tantum apud Regulares specialiter privilegiatos, sed & in aliis Ecclesiis ex privilegio vel consuetudine non contradicentibus, atque ita saltem tacite consentientibus Parochis frequentantur. P. Engel *h. t. n. 25.*

III. Quòd in Ecclesia Parochiali matrimonium, seu nuptiæ solenni ritu celebrandæ sint. *c. 1. de Claudest. desponsat. Trid. sess. 24. c. 1. de Reformat. matrim.* ita quidem, ut matrimonium, cui sine licentia proprii Parochi assistit alienus, irritum sit juxta *Trid. d. c. 1.*

IV. Quòd à proprio Parocho tempore debito petendum sit Sacramentum Extremæ unctionis. *Clem. dudum. de Sepulturis. Clem. 1. de Privil.* ubi Regularibus etiam exemptis sub excommunicatione prohibetur, ne sine licentia Parochorum Sacramentum hoc administrent.

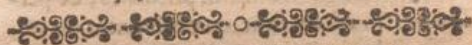
V. Quòd Parochiani in Ecclesia Parochiali diebus Dominicis & Festis Divinis interesse obligentur juxta *c. 2. h. t.* ubi Parochi, priusquam talibus diebus Missam celebrent, alienos Parochianos ejicere jubentur; & *Extraord. 2. de Treuga inter comm.* ubi fratribus Mendicantibus prohibetur, ne prædicent, populum ad Missam diebus festis in propria Parochia audiendam non teneri. Hodie tamen de consuetudine, & propter diversa Religiosorum privilegia, videmus ubique contrarium observari, & pro cujuslibet comoditate diebus etiam festivis extra Ecclesiâ Parochialem Missas, & Divina officia frequentari.

VI. Quòd defuncti Parochiani in Ecclesia Parochiali ordinariè sepeliri debeant, ut constat ex dictis *tit. proced. n. 9.*

VII. Quòd Parocho quotannis solvendæ sint decimæ præter primitias, & alias oblationes, de quibus *tit. seq.*

VIII. Quòd Ecclesia parochialis gaudeat privilegio, ut intra fines suos alia Ecclesia, vel Capella non possit ædificari invito ejus Rectore. *c. quicumque causâ 16. q. 1. Barb. de Off. & pot. Paroch. c. 1. n. 26. §. & ista Ecclesia.*

IX. Quòd finibus Parochiarum, si de iis legitima autoritate constitutis constet, ne quidem præscriptione 100. annorum, vel temporis immemoralis præscribi possit. *c. 4. & ibi Panorm. Barb. ac alii h. t.* cum enim præscriptio à jure positivo vim suam habeat, ei locus esse non potest, ubi lex, vel canon resistit. *c. 6. causâ 16. q. 3. l. 3. C. de Fundis limitrophis.*

TITULUS XXX.

De Decimis, Primitiis, & Oblationibus.

SUMMARI A.

1. Decimarum definitio nominalis. 2. Definitio realis.
3. Divisio. 4. An dentur decimæ mixtæ? 5. Quo jure sint introductæ? 5. usq. 11. Quinam teneantur solvere decimas, qui non? 11. 12. 13. 14. Quibus solvenda sint decimæ? 15. 16. Quorum proventuum decimæ præstandæ sint? 17. 18. 19. Quo modo solvenda sint? 20. Quis sit finis decimarum? 21. Quinam effectus? 22. 23. de Primitiis & Oblationibus.

Inter jura Parochialia non postremum locum obtinet jus decimarum, primitiarum, & oblationum.

§. I.

Vox *decimarum*, si notionem, & derivationem ejus spectes, decimam cujusque rei, vel honorum partem significat, unde comprehendit quoque decimas, quæ solvuntur titulo merè profano, & exiguntur instar tributi à Dominis temporalibus prædiis aliquando impositi: item eas, quas urgente Ecclesiæ necessitate SS. Pontifices de bonis Ecclesiasticis sibi, vel aliis ad tempus solvendas extra